

חיל הרגלים הגרמני

לקראת שנת 2000

יורג ברד*

ההיסטוריה של חיל הרגלים הגרמני ארוכה, ובדרך כלל היתה סיפור הצלחה. דמויות ידועות – כמו פלדמרשל ארווין רומל, כמו גנרל היינץ גודריאן וכמו פלדמרשל אריך פון מנשטיין – מילאו תפקידים חיוניים בהפיכתו לכוח יעיל ומוכשר ביותר. אמנם, ההצלחות המרשימות ביותר הושגו תמיד מתוך שיתוף-פעולה עם זרועות ועם חילות אחרים – ובייחוד, עם יחידות השריון במלחמת העולם השנייה – אולם, הסיכויים של צבא גרמניה לנצח בסכסוכים צבאיים בעתיד יישארו תלויים במידה רבה בעוצמה הקרבית של חיל הרגלים ובמוכנותו המבצעית.

משימה חדשה

לאחר איחוד גרמניה ולאחר השינויים הנרחבים בתנאי מדיניות הביטחון בכל רחבי העולם, יוטלו על הכוחות המזוינים של גרמניה המשימות הללו:

★ הגנה בלתי-אמצעית על המדינה ועל אזרחיה. הגשמת משימה זו בעתיד בתנאים, שיצריכו להפעיל את כל הכוחות המזוינים, תהיה מותנית בהכנה ממושכת, בהתחשב במיעוט הכוחות הזמינים ובעובדה, ששטחה של המדינה גדל בארבעים אחוזים עם איחוד גרמניה.

★ מילוי החובות לניהול משברים ולהגנה, המוטלות על גרמניה, כחברה בנאט"ו. פריסת כוחות לתגובה במצבי משבר תבטיח הגשמת החלק הזה במשימת נאט"ו, המוטל על גרמניה, לאחר הכנה והתרעה קצרות יחסית.

★ פריסה במשימות של טיפול במצבים סביבתיים ובמצבי אסון.

★ פריסה בכל רחבי העולם במסגרת כוחות לשמירת השלום מטעם הא"ם.

במסגרת ההכנות למשימות חדשות אלה, מאמץ לו הצבא הפדרלי כיום מבנה חדש (עץ מבנה 5). הארגון מחדש של היחידות הלוחמות בצבא, שמצבתו תמנה בימי שלום 255,000 חייל, נמצא כיום בעיצומו, והוא אמור להסתיים עד סוף 1992. עד סוף 1994 יהיה הצבא בנוי משלוש תת-מערכות: כוחות תגובה, כוחות המגן העיקריים וארגון בסיס צבאי (תרשים 1).

המבנה החדש של החי"ר

עד שנת 1990 נערך הצבא הגרמני, בעיקר, להגנה על שטח המדינה. משימותיו החדשות מחייבות אותו לשנות את מבנהו הארגוני הבסיסי, ולהתאים את אימוניו ואת ציודו למשימותיו החדשות. ככל שהדברים נוגעים לחי"ר, יש להקים עוצבות ממוכנות תכליתיות, המסוגלות לאכוף החלטות בקרבות ברמה גבוהה של חריפות; וברזמנית

* קצין הקישור הגרמני לבית הספר לחי"ר של צבא ארצות-הברית. היה מ"פ ומג"ד חי"ר ממוכן, מדריך בבית-הספר הגרמני לכוחות משולבים ומפקד יחידת משמר הכבוד של צבא גרמניה. המאמר עובד מתוך Infantry, נובמבר-דצמבר 1992.

נגמ"ש מדד

התחכום הגובר של המערכות לסיור ולאיוכן מטרות ושל החימוש החכם יעתיקו את הפעילות הקרבית יותר ויותר לשטחים מכוסים. אולם, בסביבה כזו יהיה על מערכות הנשק ועל כל הסוגים האחרים של הציוד להישען במידה גדלה על הגנת ח"ר. לעתים קרובות, ייקראו הרגלים לקבל על עצמם את התפקיד המרכזי במבצעים משולבים. בתהליך הזה אין הטכנולוגיה המתקדמת יכולה לתפוס את מקומם של חיילים, הלוחמים רגליים, אלא תישען עליהם כעל משלים הכרחיים.

לאחר המעבר למבנה החדש יכלול צבא גרמניה שלושה קורפוסים (צפוני, דרומי ומזרחי), שיחולקו לשמונה דיוויזיות (שתיים מהן במזרח), ובסך הכל 28 חטיבות, ש-23 מהן יהיו ממוכנות בבסיס ארגוני אחיד (תרשים 2): כל אחת תהיה מורכבת משני גדודים של ח"ר ממוכן, משני גדודי טנקים ומגדוד ארטילריה. החטיבות הנותרות הן - חטיבה מוצנחת, חטיבה הררית וחטיבה גרמנית/צרפתית מעורבת.

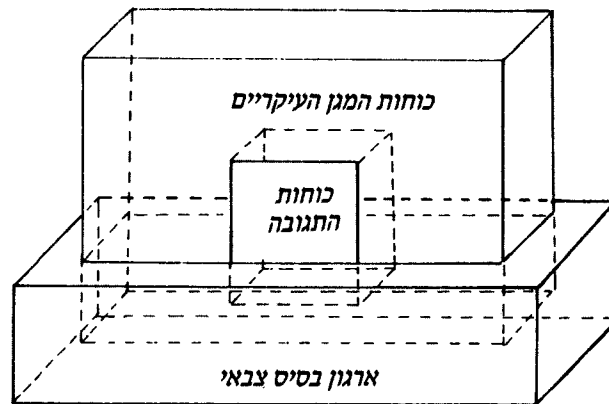
בנוסף לכך, יהיו בח"ר שמונה רגימנטים עצמאיים של ח"ר קל, שכל אחד מהם מורכב מארבעה גדודים. הארגון יענה על רמות שונות של מוכנות מבצעית ושל זמינות (טבלה 2). כך אפוא יהיו לחיל בימי שלום 46 גדודים סדירים, שבעה גדודים סדירים-למחצה ומחסני-חירום של ציוד לעוד 107 גדודים לא-מאוישים. לאחר הגיוס, יהיו בסך הכל 160 גדודי ח"ר בשירות פעיל.

הח"ר הממוכן

גנרל גודריאן, אבי כוח הח"ר הממוכן, לא רק פיתח את התפיסות הבסיסיות של קרב הח"ר הממוכן במלחמת העולם השנייה, אלא שבהיותו מפקד צבאי מזהיר, גיבש גם את העקרונות לשיתוף-פעולה בין הח"ר לבין כוחות השריון. ומאז, היו לצבא הגרמני הידע העדיף והניסיון

יש דרישה מוגברת לכוחות קלים, ניידים ויבילי-אוויר, שיקבלו על עצמם תפקידים חשובים ביותר, כחלק מכוחות התגובה. בהקשר הזה העיר לא מכבר בריגדיר-גנרל גרו קוד, קצין ח"ר ראשי:

תרשים 1: תת-המערכות של הצבא

כוחות המגן העיקריים

יחידות וסגלי פיקוד סדירים בחלקם, המגיעים למוכנות צבאית מלאה אחרי הכנה ממושכת

כוחות התגובה

כוחות סדירים ניידים ביותר, שניתן לפורסם בכל מקום בשטח נאט"ו אחרי הכנה קצרה

ארגון בסיס צבאי

כוחות נייחים של ימי שלום, העוסקים בעיקר בהדרכה, בסיוע לפיקוד ובהספקה

הנרחב ביותר בהפעלת החילות האלה, המהווים כיום גורם מכריע בקרב.

הח"ר הממוכן יאורגן, יאומן, ויצויד במבנה החדש, כדי לאפשר לו לנהל קרבות מוצלחים נגד הח"ר של האויב; כלומר, נגד רק"ם לא פחות מאשר נגד חיילי רגלים. יכולת הח"ר הממוכן לנהל לחימה רכובה ולחימה רגלית גם יחד במבצעים ניידים, כנדרש לפי המצב, מעידה על החשיבות של החיל הזה, בייחוד בשיתוף-פעולה עם שריון.

המשימות של הח"ר הממוכן בעתיד, בהקשר של הכוחות הלוחמים המשוריינים, יהיו כדלקמן:

- בימי שלום, לשמור על כוננות היחידות הלוחמות בכל עת, לפריסה בתמיכה לפעולות משותפות של בעלות-הברית.
- בהגנה, או בתמיכה למבצעים של בעלות-הברית, לתעל את האויב, ובמיוחד את כוחות הסער המשוריינים שלו, לירטם, ולהשמידם. תוך כדי כך, חיוני יהיה להעסיק את הח"ר של האויב ואת מערכות נשקו, להחזיק בשטחי מפתח, ולפקוח עין על שטחים נרחבים, אם יהיה צורך בכך.

כל אחד מ-46 גדודי הח"ר הממוכן יהיה מורכב כדלקמן:

★ ארבע פלוגות ח"ר ממוכן, שבכל אחת מהן ארבע מחלקות.

★ פלוגת מרגמות כבדות, המצוידת בעשר מרגמות 120 מ"מ.

★ 53 נגמ"שים מדרד 2.

★ 32 מערכות טמנ"ט מילן.

• בפעולה רגלית – עוצמה קרבית של כ-320 רגלים. התמהיל של טנקי מערכה עיקריים ושל נגמ"שים, שתוכנן עבור החטיבה הממוכנת, תמהיל פעולה 4x4 ברמת הגדוד, וארגון כל אחת ממחלקות הח"ר הממוכן בשלושה נגמ"שים, יישארו בעינם. המבנה הזה יאפשר שיתוף-פעולה הדוק בין טנקי המערכה לבין הנגמ"שים, יקל על ארגון עתודות, על פיקוד, על שליטה ועל תיאום ב"גורמים מבצעיים" קטנים יותר של הח"ר, ויבטיח את הצפיפות הדרושה בפיקוד.

גורמים מבצעיים קטנים יותר מסייעים לבהירות, מאפשרים פיקוד ושליטה בקשר עין, ומקלים על הנחתת מלוא עוצמת האש על האויב. אפשר אפוא להפעיל ח"ר ממוכן בתיאום עם הכוחות הקרביים המשוריינים, גם מחוץ לגרמניה.

התעשייה הגרמנית עוסקת בפיתוח נגמ"ש מתוחכם ביותר, שהכנסתו ההדרגתית לשריון תוכננה כבר, אבל לא תתחיל לפני 1998, עקב אילוצים תקציביים. הנגמ"ש החדש, מדרד 2, עונה על כל מה שנדרש מנגמ"ש מודרני. הנגמ"ש חמוש בתותח 30/50 מ"מ, ויהיה עמוד-השדרה של הח"ר הגרמני זמן רב אחרי שנת 2000. מדרד 2 יחליף תחילה כ-760 נגמ"שים BMP-1, שנלקחו מצבא גרמניה המזרחית לאחר האיחוד, משיקולי חיסכון, ואחרי ששופרו הם מופעלים כיום בעוצבות, המוצבות בגרמניה המזרחית, כ"סתימת חור" זמנית בלבד.

טבלה 1: המבנה החדש של הח"ר

יחס	בימי המלחמה	בימי שלום	
2:1	46,000	23,800	ח"ר ממוכן
8.4:1	92,000	11,000	ח"ר קל
1.3:1	7,000	5,300	צנחנים
1.1:1	3,300	2,900	ח"ר הררי
3.5:1	148,300	43,000	סך הכל

טבלה 2: מוכנות מבצעית וזמינות

אחזקת ציוד	סדיר למחצה	סדיר	
2	18	3	חטיבות ממוכנות
0	1	2	חטיבות מוצנחות
0	0	1	חטיבות הרריות
0	0	1	חטיבה גרמנית/צרפתית
28 = 2	19	7	סך הכל
8 = 2	5	1	ריגמנט ח"ר קל

רוב שאר יחידות הח"ר הממוכן מצוידות בנגמ"ש מדרד IA3 המשופר, החמוש בתותח 20 מ"מ.

הח"ר הקל

הח"ר הקל – "ציידים" (ח"ר ממונע), מוצנח והררי – שמצבתו בימי מלחמה אמורה להגיע ליותר מ-100,000 חייל, יהווה כשבעים אחוזים מכוחות הח"ר. כוחות הח"ר הקל יקבלו על עצמם בהדרגה משימות טיפוסיות של צבא בשטח, בנוסף לתפקידים המוטלים עליהם של הצבא הטריטוריאלי. המשימות הללו כוללות הבטחת גבולות וספורים, פיקוח והגנה על אזורים ועל מתקנים, כולל שטחים נרחבים, מבצעי הגנה בשטחים קשים לשריון, או בשטח קשה מאוד, העסקת כוח אויב מוצנח ופשיטות.

צנחנים וח"ר הררי

המבנה הארגוני החדש של הצנחנים ושל הח"ר ההררי וציודם העתידי נועדו להבטיח מוכנות מבצעית מתמדת של כוחות התגובה ואת זמינותם המהירה. הקמת הכוחות האלה עומדת כיום בראש סולם העדיפויות בגרמניה. בריגדיר-גנרל קוך תיאר את העוצבות הללו כדלקמן:

הצנחנים והח"ר ההררי הם כוחות של ח"ר מיוחד, המשמש למשימות מיוחדות בשטחים מיוחדים. עקב כישוריו המיוחדים, יהיה לח"ר הזה ביקוש גדול בעתיד, במסגרת הקשת המורחבת של אחריות, שתוטל על הצבא. יחידות קומנדו של הצנחנים ומחלקות של ח"ר הררי (אלפיני) יהיו חלק מיחידות העלית של הח"ר למשימות מיוחדות, המצריכות קשיחות וכושר גופני מצוין של האנשים.

כל אחת משלוש החטיבות המוצנחות מורכבת משלושה גדודים, ובסך הכל – חמש-עשרה פלוגות. כל חטיבה מוצנחת תצויד במערכות הנשק העיקריות הללו:

★ 55 משגרי טמנ"ט טאו על שריוניות ויזל.

חטיבת החי"ר ההררי, המורכבת ממחלקות אלפיניות, ומסוגלת ללחום בתנאי קרקע ובמזג-אוויר קשים ביותר, תהיה מורכבת, בעיקר, משלושה גדודי חי"ר הררי (בסך הכל שמונה עשרה פלוגות) ומגדוד של ארטילריה הררית. גדודי החטיבה ופלוגותיה העצמאיות יצוידו כך:

★ 55 כלירכב משוריינים לתובלה פוקס.

★ 122 משאיות 2 טונות.

★ שלושים מכמ"ת 120 מ"מ.

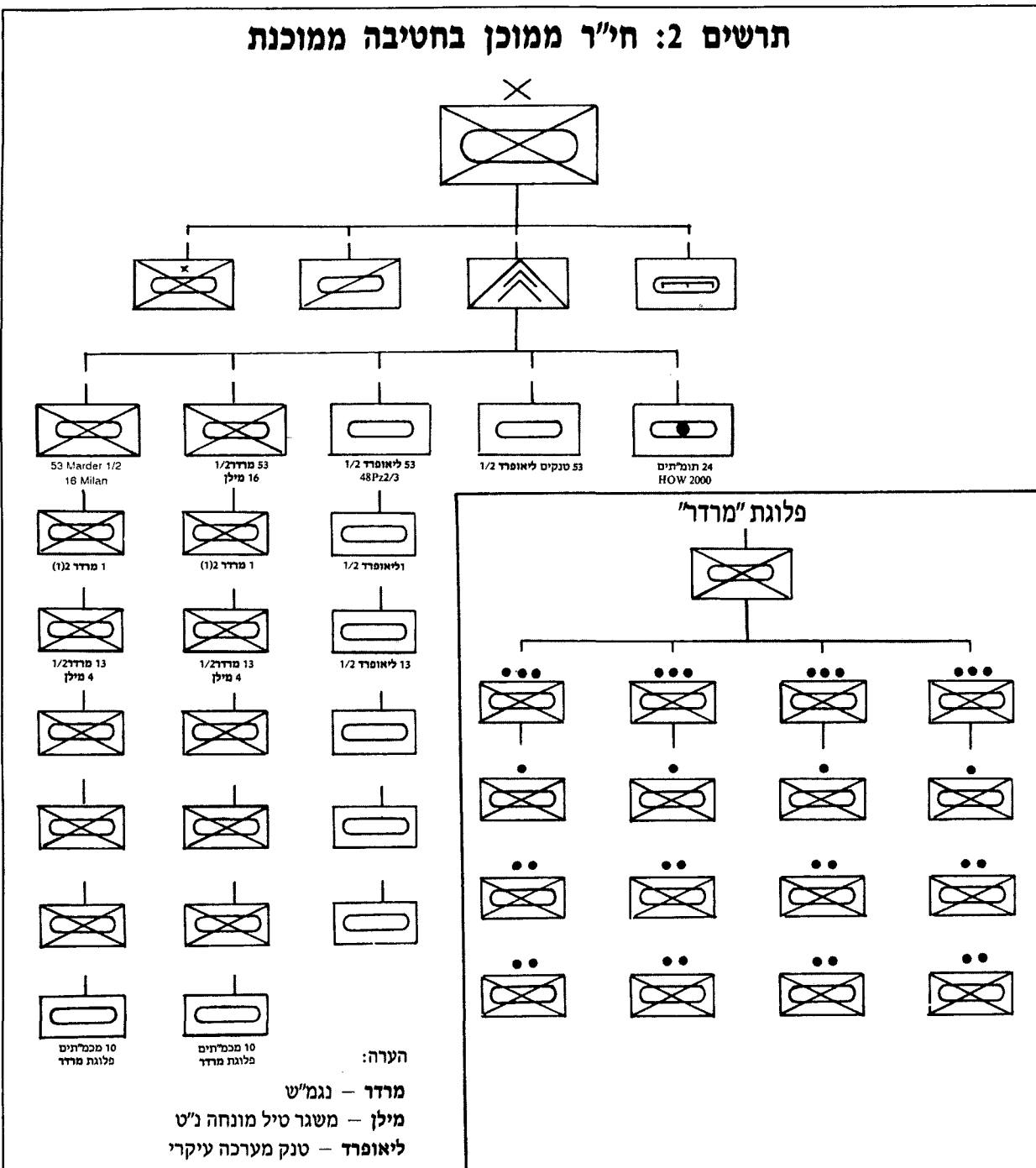
★ 54 טמנ"ט דגם 3.

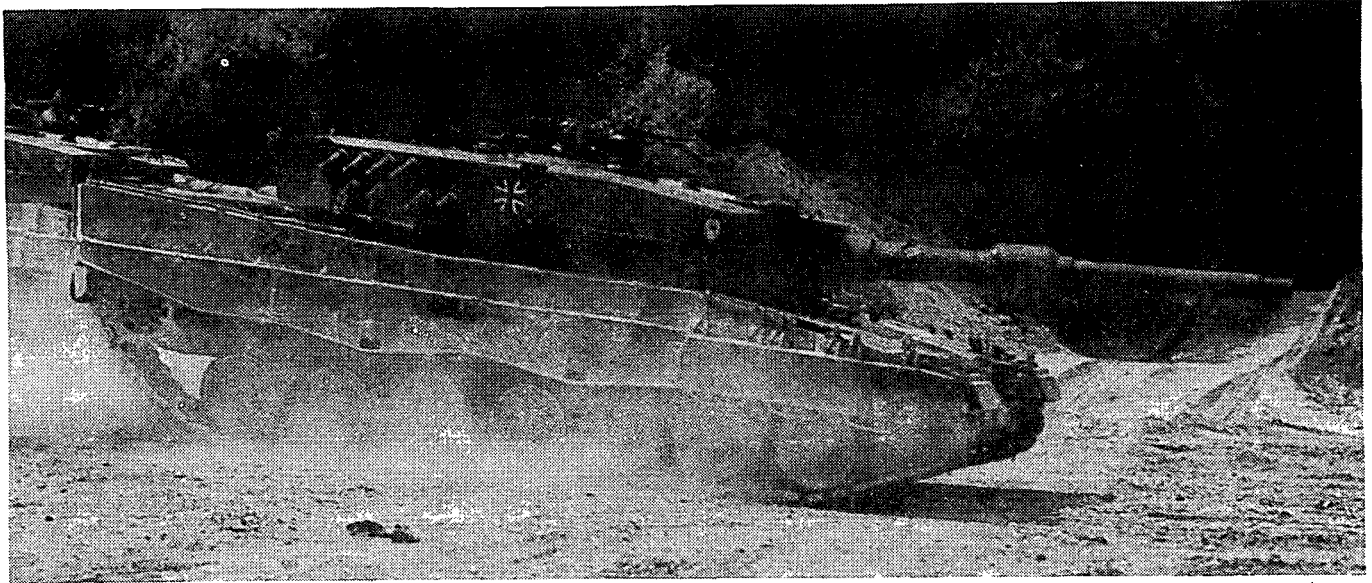
★ 36 תותחים 20 מ"מ על שריוניות ויזל.

★ 24 משגרים של טמנ"ט דגם 3.

השריונית הזחלית ויזל נכנסה לשימוש מבצעי בצבא הגרמני ב-1990. ביצועיה המצוינים, רב-גוניותה ויבילות האוויר שלה הופכים אותה לגורם חשוב בשיפור התכליתיות הקרבית של הכוח המוצנח. מסוקי התובלה – CH-53, או CH-47 – מסוגלים לשאת שתי שריוניות ויזל כל אחד; מטוס בואינג 747 מסוגל לשאת 24 שריוניות ויזל.

תרשים 2: חי"ר ממוכן בחטיבה ממוכנת

טנק ליאופרד 2

לכוח רגלי נייד ותכליתי יותר, שיהיה מסוגל להגשים משימות ככוח תגובה, מחוץ לגרמניה.

חרף כל מאמצי הצבא, ברור לו לגמרי, כי כיום, כמו בעבר, יישאר הצבא תלוי בשיתוף-פעולה מוצלח עם בעלות-הברית של גרמניה, ובעיקר עם ידידתה – ארצות-הברית. גם בעתיד תהיה ההצלחה הצבאית עניין של מיומנות המפקדים, של הרוח ושל ההנעה של הגיסות ושל הידידות בין בעלות-הברית יותר מאשר עניין של הזמינות של נשק ושל ציוד מתאימים.

★ שמונה-עשר תותחים 20 מ"מ, המורכבים על שריוניות ויזל.

★ חמישה-עשר משגרים נ"ט טאו, המורכבים על שריוניות ויזל.

כוחות "ציידים" (ממונעים)

כוחות ה"ציידים" הגרמניים, זרוע בעלת מסורת ממושכת, שימנו בימי מלחמה 92,000 איש, יהוו מרכיב חיוני בכוח הח"ר. להגשמת משימותיהם הרבות (למשל: אבטחת שטחים, הגנה על מתקנים, העסקת כוחות מוצנחים של האויב, הגנה בשטחים קשים לתנועת שריון וכדומה), יצוידו כוחות ה"ציידים" ברכב קרבי משוריין, כמו השריונית פוקס. הכנסת הציוד הזה לשימוש נועדה להתגבר על הניידות הטקטית, הלקויה כיום, של ה"ציידים" ועל פגיעותם לאש האויב, ובו בזמן לשפר מאוד את עוצמתם הקרבית ואת תנופתם, גם נגד שריון אויב. לדברים האלה יש חשיבות מיוחדת נוכח העובדה, כי ה"ציידים" חייבים להיות מסוגלים לבצע משימות מחוץ לאירופה.

אחרי איחוד גרמניה נותרה עוד מלאכה רבה לעשותה בכוחות המזוינים. חרף קיצוצים חמורים בתקציב, תעשה גרמניה כל מאמץ להקים כוחות מזוינים חיוניים ותכליתיים. רק אם תצליח במשימה זו, יהיה בכוחה לעמוד בכל מחויבויותיה כחברה בנאט"ו, ולעמוד בדרישות החוקה הגרמנית.

נוכח העובדה, שהח"ר הוא עמוד השדרה של הכוחות הלוחמים בגרמניה, יש לעשות כל מאמץ לזרז את הנהגת מבנהו החדש, להמשיך בהכנסת נשק מתקדם, ובעיקר הנגמ"ש מרדר 2, ובסופו של דבר לשים דגש חזק יותר על אימון החיילים והמפקדים בשירות חובה. בהקשר הזה תהיה חשיבות חיונית למעבר חלק מח"ר מכוון-הגנה,